

[Finansministeren.]

Efter folketingsvalget og regeringsskiftet for ti måneder siden var det de økonomiske og statsfinansielle problemer, der i første række stod på dagsordenen for det ny folketing og for regeringen. Danmarks økonomiske situation var præget af den netop gennemførte devaluering af den danske krone, og det var en væsentlig opgave bedst muligt at sikre de økonomiske fordele, der umiddelbart følger af en devaluering, og at modvirke dens ulemper.

Selv om anledningen til den danske devaluering kom udefra i form af den større engelske devaluering, kan vi ikke se bort fra, at den reelle baggrund i betydeligt omfang var præget af en svigtende balance i vor indenlandske økonomi. Vi havde gennem den sidste halve snes år vænnet os til, at levefoden — og det var både den private og den offentlige — stadig blev sat i vejret. Dette er i sig selv en god ting, men hvis der skal være et varigt grundlag for en sådan udvikling, er det en absolut nødvendighed, at den samlede produktion stiger mindst i samme takt. Gør den ikke det, er de højere indkomster, vi bevilger hinanden, uden reelt indhold.

Denne forudsætning for en sund økonomisk vækst var gennem en længere periode ikke til stede. Konsekvensen var et stadigt efterspørgselspres med en række uheldige tendenser i den økonomiske udvikling som nødvendige følger.

I vort forhold til udlandet havde vi en stigende forringelse af vare- og tjenestebalancen, hvis underskud voksede fra ca. 1,3 milliarder kr. i 1966 til ca. 2,2 milliarder kr. i 1967. Underskuddet måtte dækkes ved træk på valutareserverne og ved gældsstiftelse i udlandet; men begge disse udveje er kun farbare i et begrænset omfang.

Indenlandsk var udviklingen præget af stigende priser og omkostninger. Arbejdsmarkedets overenskomster indebar stigende lønninger fra foråret 1967 og yderligere stigninger fra foråret 1968 samt en nedsættelse af arbejdstiden. Disse virkninger på det

private arbejdsmarked overførtes stort set i samme omfang til tjenestemænd og andre offentligt ansatte og til andre indkomstgrupper i samfundet. Det stigende prisniveau udløste dyrtidsregulering af lønninger og andre pristalsregulerede ydelser.

Obligationskurserne faldt i 1967 trods den gældende rationering af realkreditte, og den effektive rente steg til en halv snes procent eller mere for lån med normal, rimelig sikkerhed. Nationalbankens diskonto nåede sit hidtil højeste niveau med forhøjelsen fra 6½ til 7½ pct. kort tid efter devalueringen.

Den hidtidige kraftige stigning i erhvervslivets produktion og omsætning var sidste efterår afløst af stagnation eller tilbagegang. Tilfælde af virksomhedsstandsninger blev stadig hyppigere. Ved siden af den internationale konjunkturafmatning i 1966-67 var en væsentlig årsag utvivlsomt danske eksportvirksomheders øgede vanskeligheder i konkurrencen med udenlandske virksomheder, hvis omkostninger ikke var steget i samme takt som de danske. For landbrugs-eksportens vedkommende forstærkedes denne udvikling af fællesmarkedets øgede beskyttelse mod import af landbrugsprodukter fra lande uden for fællesmarkedet. Tilsvarende gjaldt fiskeriekseporten, der samtidig var ramt af ugunstige fangstvilkår.

Erhvervslivet var under disse forhold ikke i stand til at fremskaffe arbejdspladser til den normale tilvækst i den arbejdsføre del af befolkningen. Arbejdsløsheden, der frem til midten af 1960erne var faldet til så små tal, at den reelt måtte anses for bortfaldet, viste nu en stigende tendens.

Ved den nuværende regerings tiltrædelse forelå det af den forrige regering i efteråret 1967 — før devalueringen — udarbejdede finanslovforslag for 1968-69. Dette forslag udviste en udgiftsstigning på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet på 3,3 milliarder kr. Den direkte indvirkning på statsbudgettet af devalueringen, af de allerede udløste og forventede dyrtidsreguleringer samt de afledede virkninger af devalueringen, her-